

Методичні поради щодо написання власного висловлення

Завдання з розгорнутою відповіддю виконувати, напевно, найскладніше. Воно вимагає від Вас застосування вмінь формулювати й обстоювати власну позицію, аргументувати, наводити приклади для підтвердження своїх міркувань, робити висновки, логічно й послідовно викладати думки у зв'язному тексті.

Результатом виконання такого завдання є створення власного висловлення (письмової роботи) з викладом свого ставлення до наведеного твердження чи окресленої проблеми.

Власне висловлення – це специфічний текст, у якому Ви обстоюєте й доводите свою позицію у форматі, запропонованому в тестовому зошиті. З одного боку, такий текст є результатом Вашої творчості, він цілком відбиває Ваші думки й переконання, демонструє Вашу мовленнєву вправність і рівень культури. З іншого, – це результат виконання тестового завдання, яке передбачає задану структуру й вимагає створювати цей текст у певному жанрі.

Формулювання відкритого завдання з розгорнутою відповіддю в тестовому зошиті ЗНО з української мови і літератури у 2013 році було подано у такий спосіб:

Прочитайте наведений текст.

Прислів'я мовить: «Моя хата скраю – нічого не знаю».

Дехто вважає, що можна жити, не переймаючись чужими клопатами, суспільними проблемами, а віддавши себе служінню сім'ї, дбаючи про благополуччя своїх близьких і рідних. Багато ж хто переконаний, що повноцінним є життя з турботою про інших.

Як має ставитися до цього людина, прагнучи до щасливого життя?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Виконуючи таке завдання, аргументуйте свою позицію, керуючись інструкцією в тестовому зошиті.

Насамперед сформулюйте тезу, тобто речення або кілька речень, де було б відбито Ваше розуміння порушеної проблеми та ставлення до неї. Тож формулюйте тезу чітко й однозначно, не змінюйте її в процесі доведення.

Далі обґрунтуйте свою тезу, наведіть два-три переконливі пояснення, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Необхідно, щоб аргументи не дублювали один одного, не суперечили один одному й сукупно були достатніми для обґрунтування тези.

До кожного з таких аргументів наведіть приклад. Приклад – це ілюстрація істинності Вашої тези. Один з прикладів має бути з художньої літератури або інших видів мистецтва. Зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену письменником, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору. Інший приклад має стосуватися історії, суспільно-політичних подій чи Вашого життєвого досвіду. Зосередьтеся на тому, щоб продемонструвати вмотивований зв'язок наведених прикладів з Вашою позицією.

Сформулюйте висновок, котрий підсумував би Ваші міркування. Пам'ятайте, що висновок має послідовно випливати з попередніх міркувань і бути логічно пов'язаним із висунутою тезою.

Прагніть викладати свої думки чітко, зрозуміло, логічно й послідовно. Логічність виявляється в композиційному структуруванні етапів розвитку думки, у дотриманні причинно-наслідкових зв'язків між попередньою та наступною думкою, у доречності використаних фактів, їх смисловій мотивації. Послідовність викладу думок реалізується дотриманням смислових зв'язків між реченнями. Попереднє речення, як правило, є смисловим підґрунтям для подальшого розгортання думки. Допомагають логічно й послідовно передати перебіг Ваших думок вставні слова й словосполучення, які додають роботі персональності (*на мою думку, я вважаю, як мені здається й ін.*), емоційності (*на щастя, на радість, на жаль, як не прикро*), визначають черговість застосованих аргументів (*по-перше, по-друге, з одного боку, з іншого боку*).

Дотримуйтеся норм української орфографії, пунктуації, граматики та стилістики. Вживайте ті слова і конструйте речення, щодо правильного написання й побудови яких Ви не маєте сумнівів.

Отож, усе залежить від Вас – Вашої кропіткої й постійної навчально-тренувальної діяльності впродовж часу, відведеного на підготовку до тестування, і цілеспрямованої, чіткої роботи у процесі написання власного висловлення на реальному тестуванні. Обирайте для себе пріоритети й крокуйте до поставленої мети з усвідомленням лише власної відповідальності за свої результати.

З програмою ЗНО з української мови і літератури та критеріями оцінювання власного висловлення Ви можете ознайомитися на сайті Українського центру оцінювання якості освіти у розділі «Підготовка до ЗНО».

Бажаємо успіхів!